

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Corpus Doctrinae Christianae

Melanchthon, Philipp

Lipsiae, 1572

VD16 M 2890

De Consecratione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36094

fieri iussisset, cogitemus quanto in dolore sancti senes & sanctæ matronæ fuerint, cum audirent inuocari Bacchum, vagari promiscue viros & mulieres, & rapi aliquas ad sceleratorum libidines. Ita quod multi non abhorrent à compellatione statuarum & hominum mortuorum, sit aut Diabolico furore, aut praua consuetudine, sed hi, in quibus est lux uerbi Dei, cohorrescunt cum cogitant se ad statuas fecisse inuocationes, & omnia talia spectacula abominantur, & sciunt mandata & doctrinam Dei de inuocatione, ij non metuant crimen schismatis, sed sciunt necessario obtemperandum esse mandato diuino: Fugite idola, etiamsi schismata, discordiæ, supplicia & ruinæ imperiorum sequuntur. Non de parua re certamen est, sed de fundamento, quod retineri necesse est. Multa magna scelera concurrunt in inuocatione hominum mortuorum, statuarum, & panis in circumgestatione, nec dubium est his idolorum adorationibus pœnas in genere humano cumulari. **P R E C E M V R** autem filium Dei ueris gemitibus, ut & idola destruat, & semper **V E R A M E C C L E S I A M** colligat, doceat, iuuet & augeat, propter gloriam Dei, & pœnas mitiget.

DE CONSECRATIONE.

I M P V D E N T I A est etiam, non in scitiâ, postulare ut retineantur magicæ consecrationes olei, salis, aquæ, herbarum, Papistis vsitatae, quas tamen ludibrijs Sophismatum tueri multi conantur, videlicet hoc argumento:

Dicenda est precatio ad mensam:

E R G O & in Ecclesia fiant consecrationes, ut apparet ex vetustis Canonibus, multas res in templa allatas esse, & dictas esse preces de illis rebus. Sed & ille ipse ritus in vetustis Canonibus taxatus est. Erat enim imitatio sacrificiorum Ethnicorum, in quibus multa pomorum & liquorum genera offerebantur, ut cum inter primitias Aegyptij offerebant & manducabant ficos, vociferantes, **D V L C I S V E R I T A S**, existimabant se magnum cultum Deo præstare. Erant autem & hi ritus Ethnici *κατα οὐδὲν* patrum, sed superstitione cumulate. Breuiter autem de Argumento respondeo.

Dicendo est ad mensam precatio:

E R G O fiant consecrationes olei, aquæ, in templis, vsitate Pontificijs. **N E G O** consequentiam. Et ratio est, Quia hæc nequaquam sunt similia. Precatio ad mensam agit gratias pro rebus corporalibus, & petit felicem usum corporalem ordinatum à Deo. Consecratio Pontificia transfert res illas ad usum spiritualem contra ordinationem Dei, videlicet, ad deletionem peccatorum, & ad

K k 3 depulsi-

depositiones Diabolorum, ad infusionem gratiæ, & fingunt illas res esse Sacramenta, per quæ Deus sit efficax, sicut per Baptismum ab ipso ordinatum. Notum est autem Sacramenta gratiæ Dei à nulla creatura institui posse. Ac magna circumspectione discrimen tenendum est inter vsus corporales ordinatos, & inter vsus spirituales. Deus arguit verbo suo peccata nostra, & cum in ueris doloribus promissionem audimus, & apud Deum consolationem iuxta promissionem quærimus, certo accipimus à Deo propter filium gratis, sola fide remissionem peccatorum, & imputationem iustitiæ, & Spiritum sanctum, quo agnitio & inuocatio veri Dei, & læticia in corde accenduntur. Addit autem Deus promissioni gratiæ Sacramenta, per quæ vult nos confirmari, & nequaquam vult ab hominibus noua Sacramenta excogitari, nec vult dare iusticiam & vitam æternam vlllo alio modo, nisi propter filium, gratis, sola fide, quæ audita voce Evangelij à Spiritu sancto accenditur. Non igitur fingendum est, sale aut aqua deleri peccata, aut gratiam infundi in oleum. Hæ portentosa superstitiones execrandæ sunt.

V s v s autem corporales aliter ordinati sunt, videlicet ad fines corporales creaturæ certæ conditiæ sunt, quibus vult nos uti, alijs vt sint cibi, alijs vt sint potus, alijs vt sint medicamenta, alijs vt sint instrumenta, &c. sicut Deus mirabili sapientia distinxit. Ad hos ordinatos fines vtendum est creaturis, de quibus Paulus inquit: Sanctificatur cibus per verbum Dei & per precationem.

D V L C I S S I M A sententia est, nec tantum de cibis intelligatur, sed doctrina communis est de vsu omnium rerum corporalium ordinato. Primum enim quarant pij, an & quomodo Deus concesserit vsum cibi, coniugij, magistratus, iudicij & militiæ, & aliorum laborum, iuxta dictum: In præceptis meis ambulate. Non sit vita talis confusio, ut faciant homines quilibet sine discrimine, sed ordinata à Deo facienda sunt. Non licet fratri ducere sororem, non sunt concessæ vagæ libidines, non licet grassari rapinis & cædibus, vt faciunt tyranni, non licet docere quilibet doctrinas, vt magicam aut hæreticam, sed ordinata à Deo facienda & docenda sunt. Discamus igitur ex verbo Dei, quid præceperit aut approbauerit Deus, & sciamus conscientiam regendam esse verbo Dei, vt Zacharias & Elizabeth viuunt in coniugio bona conscientia. Cornelius est melius Romanus bona conscientia, scit imperia à Deo ordinata esse certo modo, & Romanos esse legitimos dominos illius populi. Basilius est scholasticus bona conscientia, scit legi oportere scripta prophetica & Apostolica, iuxta dictum: Attende lectioni, &c. Ita vniuersaliter regatur vita his dictis: In præceptis meis ambulate. Item: Milita bonam militiam, habens fidem & bonam conscientiam. Item: Nolite errare, Scottatores, adu-

adulteri, idololatræ non possidebunt regnum Dei. Sit ergo opus conueniens legi: Præluceat autem fides, vere agnoscens filium Dei, & statuens tibi Deum propitium esse, & te exaudiri propter mediatorem, & accedat inuocatio, quæ primum gratias agat pro vita, victu, defensione & alijs. Deinde petat, vt opus sit felix, vt David agit gratias pro constituta patria, Deinde petit suam dextram regi in acie, quia scit victoriam Dei opus esse. Coniuges petunt se & infirmam sobolem protegi, quia sciunt scriptum esse: Nisi Dominus edificauerit domum, frustra laborant qui edificant eam. Vident Zacharias & Elisabeth vbique vagari in Iudæa perulantissimos milites, (sicut nunc piæ familiæ Vngariæ inter sauisimos Turcos degunt) petunt igitur defensionem à Deo, iuxta dictum: Ego ero murus igneus in circuitu eorum. Item: Circumuallat angelus Domini timentes eum. Sic & Iosaphat petit auxilium. Cum nescimus quid agendum sit, ecce oculi nostri ad te Deus tolluntur. Doctor petat regi mentes docentium & discipulorum, & dari vt labor sit felix. Hac omnia congruunt ad communes regulas vitæ: Commenda Deo vitam tuam, & spera in eum, & ipse faciet. Subditus esto Deo, & ora eum. Iacta in Deum curam tuam, & ipse te sustentabit.

Cum igitur hæc concurrunt in vsu cibi, aut coniugij aut militiæ, aut aliarum rerum corporalium, videlicet congruentia operis cum verbo Dei, fides, gratiarum actio, & petitio auxilij, vsus ille fit sanctus, id est, opus à Deo approbatum seu sanctum, & Deo placens in credente. Vult igitur Deus exerceri cognitionem doctrinæ suæ, fidem & inuocationem, etiam in vsu corporalium rerum, sicut & filius Dei docet nos petere panem quotidianum, sed finis ordinatus intendendus est. Ideo Paulus inquit: Sanctificatur cibus per verbum Dei & per preceationem. Eo autem magis taxanda est Papistica consuetudo in illis consecrationibus, quia delet necessariam doctrinam de distinctione promissionis gratiæ & promissionis bonorum corporalium. Sæpe autem alibi de hac distinctione dixi, quam certe oportet in Ecclesia notissimam esse. Promissio gratiæ offert bona æterna, remissionem peccatorum, reconciliationem, imputationem iustitiæ, donationem Spiritus sancti, & vitæ æternæ gratis propter mediatorem, & semper certa & rata est, quandocumque in conuersione homo amplectitur eam, fide intuens mediatorem. Ideo dicitur nouum Testamentum æternum, & quia bona æterna affert, & quia certo ratum est credenti, etiam cum destituimur omnibus bonis corporalibus, sicut Iob inquit: Etiam si occider me, sperabo in eum. Item: Vtuo ego dicit Dominus, nolo mortem peccatoris, sed vt conuertatur & viuat. Ezechielis 33. Quacumque die conuersus fuerit impius, impietas non nocebit ei. Et Deus inquit: Septuagies septies remitte.

TALIA dicta, quæ proprie loquantur de promissione gratiæ, semper in conspectu sint, & fides, quæ gratis propter filium accipit remissionem, semper præluere debet petitioni corporalium, & ab his longe discernenda est. Reprehensus est Chryostomus, quod cum alij Episcopi decretum facturi essent, ut semel tantum post Baptismum lapsus agens poenitentiam reciperetur, ipse contradixit, inquitens, *ἡλιπίαις μετνοήσους ἀποσθίται*. Id dictum opposuit Nouatianorum errori, quod recte intellectum pijs gratum est. DEINDE vero considerentur promissiones honorum corporalium. Cogitetur ad quem vsus ordinata sint. Sunt autem quinque causæ, propter quas Deus & corporalium bonorum promissiones tradidit. PRIMÆ. Quia Deus vult nos præmunire contra Epicureas opiniones, quæ fingunt bona corporalia, aut sola humana industria parari, aut casu obijci, sicut Seneca inquit: Fortuna cæca manu spargit sua munera. Adversus has tenebras docet nos Deus, non casu, sed vere consilio suo dari & auferri etiam hæc bona, ut dicitur in Proverbijs: Benedictio Domini diuites facit. Item: Ego dedi eis frumentum. Item: Ipse est vita tua, & longitudo dierum tuorum. Item Psal. 31. Leones esurient, rimenti autem Dominum non deerit vllum bonum. Item Proverb. 5. Corrosio à Domino in domo impij. SECUNDA causa est. Vult Deus has promissiones testari, se in hac mortali vita certo tempore etiam seruaturum esse Ecclesiam, quæ non esiet, si Deus non tribueret vitæ spacia, victum, mediocria hospitia, politias & economias. Ideo Dominus inquit: Primum querite regnum Dei, & cætera adijciuntur vobis. Scit Pater vester vos his rebus indigere. Et Iesaja 31. Panis ei datus est, regem in decore suo videbit. Item 30. vbi mentio crucis addita est: Dabit vobis Dominus doctorem, & panem & aquam cum tribulatione, & oculi tui videbunt doctorem tuum. His testimonijs confirmati in tantis ruinis imperiorum, speremus Deum tamen aliqua hospitia Ecclesiæ seruaturum esse, & ut seruet petamus, & non turbemus ea morum petulantia, sicut certe paulatim crescunt in imperijs confusiones propter hominum peccata, sicut ostendit statua Danicelis, & Iesaias deplorat distractiones & distractionum causas: Iniquitates nostræ ut venti dissipauerunt nos. Quam tristitia nunc sunt hospitia Ecclesiæ sub Turcis & Pontificijs tyrannis? Hæc intentes petamus familijs nostris & posteris tranquilla hospitia, & Deo gratias agamus, sicubi sumus in politijs honestis. TERTIA causa. Promissiones bonorum corporalium traditæ sunt, ut ea petantur, & fides & invocatio in eorum petitione exerceantur. Cogitemus hæc esse beneficia Dei, & dari, ut Ecclesia in hac vita viuere possit. Ad hunc ordinatum finem directa sit petitio, vitæ, sanitatis, victus, pacis, honesti status politici, æconomiarum. Vult Deus hæc peti, & in his

hīs petitionibus de sese & de suis operibus cogitari. Ideo expresse mandatum est: Inuoca me in die tribulationis, & eripiam te, & glorificabis me. Et iubet Dominus nos petere panem quotidianum.

Hic vero etiam sciamus, promissiones corporales habere exceptionem crucis & castigationis. Non semper nox dantur corporalia quæ petimus, ut cum latro orat Deum, ne afficiatur legitimo supplicio, quia postulat Deus in corporalibus afflictionibus obedientiam, & in pœna scelerum & in cruce. Quoniam igitur non subito tolluntur omnes calamitates, tamen precatio non est irrita, sed certum est impetrari aut ut mitigentur pœnæ, aut ut profus tollantur, iuxta dictum: Si peccata vestra fuerint ut coccinum, & ut vermiculus, eritis candidi sicut nix, scilicet remota culpa, & remotis pœnis.

SEMPER autem ad petitionem adiungenda est gratiarum actio, ut confirmetur in mente assensus, quod & hæc bona corporalia reuera tribuuntur à Deo, iuxta dictum: Ipse est vita tua, & longitudo dierum tuorum. Psal. 32. Ecce oculi Domini super timentes eum, & expectantes misericordiam eius, ut eruat à morte animas eorum, & alat eos in fame. Profundum malum est in hominibus dubitatio de prouidentia, & videntur casu spargi hæc bona, cum sæpe tribuantur & malis, sed scito propter alios fines tribui, & te aspicias, scias te quoque indignum frui hac Dei beneficentia, & te pasci cum Ecclesia, quia vult Deus aliquam in hac vita Ecclesiam superflitam esse. Confirmes igitur assensionem, & petas à Deo hæc bona, & danti ostendas gratitudinem, sicut præcepit, hac ipsa confessione, quod ipse largiatur.

QUARTA causa. Inuocatio propter corporalia semper sit commonefactio de spiritualibus, quia in omnibus petitionibus oportet præluere agnitionem mediatoris & gratiæ, ac fidem, qua accipienda est remissio peccatorum, iuxta dictum: Peccatores Deus non exaudit. Item: Conuertimini ad me, & ego conuertar ad uos. Item: Primum querite regnum Dei, & cætera adijcientur uobis. Item in Prouerbijs: Oratio impij peccatum est. Vniuersaliter igitur promissio corporalium sit commonefactio de promissione gratiæ, & simul petantur bona æterna, sicut in precatione uisitata hæc coniunguntur. Prima est enim promissio gratiæ, deinde cæteræ additæ sunt, ut sit Ecclesia, sicut initio dictum est: Semen mulieris conculcabit caput serpentis. Postea addit: In labore comedes ex ea cunctis diebus uitæ tuæ. Deinde uelut datur. Et quidem intercessio filij in omnibus petitionibus cogitanda est, sicut ipse ait: Quicquid petieritis Patrem in nomine meo, dabit uobis. Et 2. Corinth. 1. Omnes promissiones Dei in ipso ratæ sunt. Quinta causa. Ut promissiones illæ sint testimonia de præsentia Dei in Ecclesia etiam in hac uita, quia promittunt auxilium, liberationes & protectiones etiam extra naturæ ordinem, ut

præsentia Dei cernatur, iuxta dicta, Psal. 26. Pater & mater dereliquerunt me, Dominus autem suscepit me. Psal. 50. Da nobis auxilium in tribulatione, vana salus hominis, in Deo faciemus virtutem. 2. Cor. 1. excellenter onerati fuimus supra vires, ut desperaremus ipsi de vita, & responsum mortis in nobis habuimus, ne confidamus in nobis ipsi, sed in Deo, qui exuscitavit mortuos. Et cum reuerfa multitudo ex Babylone nondum haberet loca munita, in quibus mulieres, pueri, senes aduersus subitas irruptiones tuti essent, consolatur eos Deus, inquiens: Non in exercitu, non in robore, sed in Spiritu meo, dicit Dominus. Ego erò murus igneus in circuitu vestro. Iesai. 46. Qui gestamini in utero meo, ego etiam in senecta vos gestabo, &c. Iesa. 40. Sicut pastor in gremio suo gestat agnos recens editos, sic ego vos gestabo, &c. Hæc ita fieri exempla ostendunt. Inter alsidua latrocinia Iudaica, Syriaca, Parthica, Arabica, Aegyptiaca, Antiochi & Herodis tempore, tamen Deus mirabiliter protexit pias familias, Simeonis, Zachariæ, Annæ, Mariæ, & alias multas, & quidem ita, ut honesti congressus ad discendum & ad ministerium publicum fieri possent. Ita nunc seruat & seruabit aliquas pias familias, & honestos cœtus, & ut gubernet ac seruet eos, toto cum pectore precemur.

HANC doctrinam de discrimine promissionum, & de usu rerum corporalium ordinato, de exercitijs fidei & inuocationis, in petendis beneficijs corporalibus, iusto ordine, Pontificij peruerso rerum ordine in suis consecrationibus, quæ vel magicæ sunt, vel idolorum cultus, obruunt. Ideo consecrationes eorum, de quibus hic diximus, damnandæ & vitandæ sunt. HAS responsiones de Banaricis interrogationibus eo tradidi, quia inquisitores illi astute in ipsa fronte nomina Ecclesiæ & schismatis tanquam Gorgonem nobis obijciunt. Terribile est autem nomen schismatis, & semper imperijs discordiæ exitiales sunt. Ideo apud Reges & Principes alienos à nobis plurimum læduntur nostri, cum dicimur autores schismatum & faces dissidiorum. Sed huic crimini opponenda est hæc vera, necessaria & firma consolatio. Mandatum Dei: Fugite idola, antefendum est & publicæ concordiæ, & vniuersis huius vitæ mortalis commodis. Adjungenda est hæc vox terribilis: Qui dixerit blasphemiam contra Spiritum sanctum, non remittetur ei. Ut igitur seiant rudiores, habere nos causas necessarias dissentendi ab aduersarijs, & hæc certamina non esse *λογαζίας*, nec nos ambitione, odijs, stultitia, errore nobis accersere pericula, necesse est nos monstrare schismatis causas, in quo illi culpandi sunt, qui manifesta idola colunt, & collapsum capiunt, & ut ea stabiliant, crudelitatem sine fine exercent. A talibus dissentire nos necesse est, iuxta dictum: Non communices alienis peccatis, &c.